

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології на тему:
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКІВ В
СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Пкит07-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.06 Східні мови та
літератури (переклад включно), перша –
китайська

Сорочинської Юлії Іванівни

Науковий керівник:

канд. філос. наук, доц. Беля В.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИСЛІВНИКА В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	
1.1. Поняття прислівника в загальному мовознавстві.....	
1.2. Визначення категорії прислівника в сучасній китайській мові.....	
1.3. Джерела походження та особливості утворення китайських прислівників	
Висновки до Розділу 1	
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	
2.1. Класифікація прислівників у сучасній китайській мові	
2.2. Структурні особливості китайських прислівників.....	
2.3. Особливості функціонування китайських прислівників	
Висновки до Розділу 2	
ВИСНОВКИ	
АНОТАЦІЯ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

ВСТУП

Китайські прислівники – це важлива складова китайської мови, яка має свої особливості та відмінності від інших мов світу. Вони не тільки використовуються для опису різноманітних дій та станів, а й мають велике значення в культурному житті Китаю: допомагають виражати глибокі моральні принципи, які є важливими для китайців, такі як терплячість, скромність та повага до старших.

Вивчення китайських прислівників є необхідним елементом освіти для тих, хто цікавиться китайською культурою та мовою. Вони допоможуть збагатити мовні знання та розширити кругозір у галузі культури і філософії, надають можливості для кращої взаємодії, толерантності та міжкультурного розуміння різних народів. Для того щоб опанувати мову на досконалому рівні, потрібно розумітися на всіх частинах мови, а не тільки на найбільш морфологізованих іменниках та дієсловах.

Актуальність теми дослідження зумовлюється важливим значенням китайських прислівників для відображення мовно-культурного різноманіття нації. Тому під час вивчення китайської мови важливо розглянути хоча б основні приклади побудови та вживання прислівників, що, безсумнівно, допоможе кращому засвоєнню та використанню цієї частини мови у правильному контексті.

Об'єктом дослідження курсової роботи є прислівники в сучасній китайській мові.

Предмет дослідження – структурно-функціональні особливості прислівників сучасної китайської мови.

Мета роботи полягає у дослідженні структурно-функціональних особливостей прислівників сучасної китайської мови.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- проаналізувати поняття прислівника в загальному мовознавстві;
- визначити сутність категорії прислівника в сучасній китайській мові;
- висвітлити основні джерела походження та утворення китайських прислівників;
- дослідити класифікації та різновиди китайських прислівників;

- виокремити структурні та функціональні особливості китайських прислівників.

Матеріалом дослідження слугували китайські прислівники, відібрані нами з сучасної китайської літератури наукового стилю.

Для досягнення мети роботи було використано такі **методи дослідження**: загальнонаукові (метод синтезу для визначення загальних понять категорії прислівників; метод аналізу для виділення окремих класифікацій прислівників; описовий метод для характеристики результатів); спеціальні методи: зіставний – для ідентифікації та детального розгляду прислівників китайської мови; структурно-функціональний аналіз – для характеристики засобів та способів функціонування китайських прислівників; метод суцільної вибірки – для відбору прикладів вживання прислівників у сучасній китайській мові.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що в роботі висвітлені основні загальнотеоретичні поняття, класифікації прислівників китайської мови та охарактеризовані основні структурно-функціональні особливості китайських прислівників.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів у таких навчальних дисциплінах, як «Китайська мова», «Китайська література». Відібраний фактичний матеріал прислівників може бути використаний для створення навчальних посібників та лекцій з китайської граматики, мови та літератури, перекладознавства.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків та списку використаної літератури з 28 пунктів. Загальний обсяг роботи складає 34 сторінки друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИСЛІВНИКА В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1. Поняття прислівника в загальному мовознавстві

Для того, щоб краще оволодіти таким поняттям, як прислівник, варто також розглянути значення прислівника для загального мовознавства та його особливості.

Дослідження прислівника, як частини мови розпочалися ще Платоном та Аристотелем в далеких V – IV ст. до н. е., тоді першочерговим аспектом для процесу категоризації частин мови вони вважали семантичну складову.

Діонісій Франкійський характеризував прислівник як незмінну частину мови, яка знаходиться поряд з дієсловом та описує його (Грачова, 2015, с. 72). Тобто представники Александрійської школи наголошували на тісному зв'язку прислівника з дієсловом. Аполлоній Діскол вважав прислівник частиною мови яка є «незмінним словом, що загалом чи частково виражає доповнення до дієслова, без яких воно не має повноцінного значення» (Полюга, 2011, с. 119). Тобто, лінгвіст визначає прислівник як слово при дієслові, що в реченні може стояти перед чи після нього.

Семантичну класифікацію прислівників за їх значенням у своїй роботі під назвою «Грамматика слов'янська» (1619 р.) навів Мелетій Смотрицький, також він поділив їх на розряди, групи та підгрупи. Саме йому належить ідентифікація дієприслівника як адвербіалізованого дієприкметника, він звернув увагу на їх невідмінюваність та поставив акцент на логіко-синтаксичних ознаках (Чапля, 1960, с. 12).

Українські лінгвісти у питанні щодо прислівника розділилися на два табори. Перші, серед яких М. Плющ, М. Жовтобрюх, А. Майборода, В. Німчук, І. Чапля, визначають прислівник як окрему незмінну повнозначну частину мови серед інших самостійних частин мови із загальним категорійним значенням непроцесуальної ознаки дії або стану, іншої непроцесуальної ознаки або предмета (Бойко, Давиденко, 2017, с. 187). Досліджуючи прислівники вони дійшли висновку, що ті є незмінними

словами (не враховуючи зміну словоформ за ступенем порівняння у прислівників із суфіксами – о, – е; прислівники не мають граматичної категорії так, як інші самостійні частини мови; також вони врахували лексичну співвідносність з іншими змінними частинами мови.

Друга група, серед яких І. Вихованець, К. Городенська, А. Висоцький запевняють, що прислівник є самостійною, але стовідсотково периферійною частиною мови, та що її категорійна приналежність заснована на інших самостійних частинах мови, для неї характерна морфологічна незмінність та невизначеність (Висоцький, 2013, с. 21). Прислівник «вживається для вираження ознаки іншої ознаки – динамічної дієслівної та статичної прикметникової» (Вихованець, 2004, с. 298), тобто не має власного специфічного лексичного значення.

М. Леонова підтримує вищесказане, що прислівники позбавлені свого лексичного значення, а базуються на значеннях іменників, прикметників, числівників, займенників, дієслів, і цим можна пояснити їх периферійну позицію в реченні. Прислівник не пов'язується з тими частинами мови, а тільки прилягає (Леонова, 1983, с. 245).

І. Уздиган розглядав прислівник якомога ширше, з різних точок зору. Він стверджував, що «лише синтаксична функція, не підкріплена класифікаційними ознаками іншої природи, зокрема морфологічними, не створює достатніх підстав для виділення в системі повнозначних частин мови категорії стану. Існує більше підстав уважати такі функціональні різновиди слів відповідно прислівниками» (Сучасна українська літературна мова, 2002, с. 405).

Вартим уваги також є пояснення прислівників з книги «Сучасна українська літературна мова. Морфологія»: «Прислівники найчастіше вживаються для вираження статичної ознаки іншої ознаки – динамічної, тобто виступають у ролі придієслівного означення. Проте це не виключає можливості вживання прислівників також у значенні присудків та модальних слів, не пов'язаних синтаксичними зв'язками з жодним із членів речення» (Сучасна українська літературна мова: Морфологія, 1969, с. 430).

В другій половині XIX століття О. Потебня зацентрував увагу на синтаксичному поясненні прислівника та розташував прислівник серед основних самостійних частин мови (Висоцький, 2009, с. 186).

Проте є мовознавці, які не надають прислівнику жодного частиномовного статусу. Серед таких К. Аксаков, який вважає, що «Частина мови – це те, що отримало в слові особливу форму, особливий відділ; прислівник своєї особливої форми не має. Він виражає відношення, він уже є синтаксичним явищем» (Мединська, 2012, с. 139).

Радянський мовознавець В. Виноградов, зробив висновок, що прислівники належать до категорії слів, «які не відмінюються, не узгоджуються, прилягають до дієслова, іменника, прикметника або іншого прислівника, «категорії стану»; їх основною синтаксичною функцією є якісне означення чи обставинне відношення» (Грачова, 2015, с. 75).

С. Єрмоленко проводив паралель між прикметником та прислівником, звернув увагу на їхні ономасіологічні риси: «Особливість прислівника як ознаки полягає в тому, що він формально стосується дієслівної ознаки, а семантично характеризує, називає ознаку особи» (Єрмоленко, 1981, с. 19).

Американський лінгвіст Роберт Лундквіст Чапман для наукового тлумачення поняття та визначення категорійної приналежності запропонував дві протилежні позиції щодо категорії прислівника. Згідно класичного підходу, це частина мови, яка в поєднанні з іншими виконує роль семантичного модифікатора, деталізує умови, час, спосіб, місце, ступінь. Він також звернув увагу на труднощі ідентифікації прислівника та необхідність подальшого дослідження цієї категорії (Чапман, 1973, с. 194).

А. Грачова у своїй статті проаналізувала тлумачення та статус прислівника деякими італійськими фахівцями:

- Джованні Герардіні вважає, що прислівник потрібен для «додавання нових ідей чи обставин до тих, які названі частини мови покликані позначати або для того, щоб збільшувати, зменшувати, змінювати ті ж самі ідеї та обставини».

- Джованні Парато вважає, що «прислівник змінює дієслово або прикметник, до якого приєднується, збільшуючи, послаблюючи або руйнуючи його значення, чи позначає його за допомогою обставини місця, часу, способу».
- Леопольдо Родіно стверджує, що головною функцією прислівника є вплив на прикметник, дієслово, дієприкметник чи інший прислівник та передача різних обставин (місця, часу, якості або кількості) (Грачова, 2015, с. 74).

Деякі лінгвісти через морфологічну спрощеність прислівника (незмінюваність), відносять його до службових частин мови, зокрема групи «часток». Ф. Міклошич ділить такі «частки» на «прислівники» та «сполучники», а «прийменники» він вважав особливим типом прислівників (Висоцький, 2009, с. 187).

Ч. Ліон висунув досить нетрадиційне твердження щодо прислівника, що він виконує роль «сховища для всіх безладних, важко класифікованих, незатребуваних слів» (Ліон, 1968, с. 66). Також Ч. Ліон стверджує, що для однозначного граматичного віднесення окремого слова до категорії прислівника єдиною умовою є неможливість приналежності цього слова до іншої частини мови. Причиною цього вчений наводить різні дериваційні процеси, в результаті яких виникають нові прислівники, можливість утворення ступенів порівняння та аспект семантичного розподілу на класи (часу, місця, способу тощо).

1.2. Визначення категорії прислівника в сучасній китайській мові.

В. Горєлов визначив прислівник як повнозначне слово та наголосив, що прислівник 副词 fùcí є тією частиною мови, яка позначає ознаку якості або ознаку дії, і також ступінь ознаки. Окрім того, прислівник може вказувати на час та місце відтворення дії чи прояв якості. Позначаючи ознаку якості чи дії, а також ступінь ознаки, прислівник в реченні виступає в якості обставини. Якщо ж прислівник відображає відносну ознаку предмета, то в реченні виконує роль означення (Омелянчук, 2021, с. 27). Науковець також наводить таке поняття як «іменні

прислівники» – це словосполучення, що водночас мають ознаки іменника та прислівника

Чжао Юньпін визначив прислівник китайської мови як частину мови з граматичним категоріальним значенням, що виражає ознаку стану, дії чи іншу ознаку. Вчений також підкреслює, що прислівники незмінні слова: вони не змінюються у часі, роді, числі чи структурі. Єдина граматична ознака, яку мають прислівники – це можливість змінювати ступінь порівняння (Омелянчук, 2021, с. 28).

А. Шахаєва визначає китайські прислівники як слова, що в реченні знаходяться перед дієсловами та прикметниками в якості означуваних слів. Прислівники розподілили на 7 розрядів, серед яких прислівники часу, прислівники узагальнення та розмежування, прислівники повторюваності, ступеню, ствердження та заперечення, способу дії та модальні. В процесі створення класифікації вони звернули увагу на те, що деякі прислівники можуть мати декілька значень, а тому відносяться до кількох розрядів (Бойко, Давиденко, 2017).

О. Литвинцев відносить китайські прислівники до групи повнозначних частин мови та ідентифікує їх як слова, що позначають ознаку дії, стану, якості чи властивості предмета, зазвичай займають місце перед дієсловом в якості слів, що позначають час, повторюваність, сферу, ступінь, якість, характер, стан або спосіб дії (Омелянчук, 2021, с. 28).

Вагомий внесок в китайську лінгвістику має дослідження мовознавців Мао Шуаймей та Ло Сяююй. Вони виділили прислівникові морфеми та охарактеризували їх особливості, зокрема функціональні, структурні, синтаксичні, стилістичні та особливості, пов'язані з ритмікою. Група самостійних морфем охоплює 甬 *béng*, 必 *bì*, 便 *biàn*, 别 *bié*, 不 *bù*, 才 *cái* тощо. До напівсамостійних належать такі, як 初 *chū*, 大 *dà*, 单 *dān*, 反 *fǎn*, 方 *fāng*, 非 *fēi*, 概 *gài*, 共 *gòng* і т.д. Службові показано в таких прикладах: 毫无头绪 *háo wú tóuxù* (*не знати/ без поняття*), 了无畏惧 *liǎo wú wèijù* (*безстрашно/ не боятися*), 休想 *xiūxiǎng* (*навіть не думай/ і не надійся*) (毛帅梅, 罗晓语, 2014, с. 122).

Ян Жунсян, досліджуючи категорію прислівників в китайській мові стверджує, що ключовим фактором для прислівників, зокрема ступеню є синтаксичний аспект. На його думку, що синтаксис і контекст є вирішальними чинниками походження прислівника ступеня. Якщо змістове слово завжди стоїть перед предикатом для його модифікації, то змістове слово втрачає лексичне значення і поступово граматикується до прислівника ступеня. Таке явище називається повторним аналізом. Розглядаючи праці, присвячені дослідженням прислівників, очевидно, що безліч прислівників ступеня в китайській мові походять від контекстуальних слів (Yang, Rongxiang, 2005, с. 74-76). Так, Лю Сяофань досліджував слово 挺 tǐng, що означає *прямий*, і зробив висновок, що це слово генерується до прислівника ступеня шляхом повторного аналізу. Спочатку, слово 挺 виступало в ролі синонімічного прикметника, утворюючи конструкцію Adj + Adj, наприклад, 挺硬 tǐng yìng *твердий*. Пізніше баланс між двома прикметниками втратився, і 挺 стало модифікатором (Liu, Xiaofan, 2008, с. 26-27).

Стверджувати, що прислівники – повністю службові слова, теж не зовсім правильно, адже вони наділені конкретним значенням. Граматист Ван Лі називає їх напівзнаменними словами, хоча він і включає їх в категорію службових слів. Наприклад, морфема 很 hěn *дуже* в 很好 hěnhǎo *дуже добре*, звичайно, є прислівником, однак у неї є власне значення: висока ступінь, надзвичайно, тому Ван Лі і називає їх напівзнаменними словами.

На нашу думку, прислівник в китайській мові – це повнозначна частина мови, що виражає ознаку дії, ознаку чи ступінь іншої ознаки або ситуації в цілому, має тісний зв'язок з іншими самостійними частинами мови і в реченні частіше виступає обставиною.

Ми вважаємо, що китайські прислівники однозначно варто відносити до розряду повнозначних слів, адже вони мають конкретне граматичне та лексичне навантаження в реченні, а не тільки розташовуються в тіні інших частин мови, як службові частини. Проте ми беремо до уваги той факт, що прислівники китайської мови мають свої,

відмінні від європейських мов, особливості. Таким чином, їх не слід цілком ототожнювати одні з одними.

1.3. Джерела походження та особливості утворення китайських прислівників.

Словниковий склад будь-якої мови постійно модифікується через певні чинники: соціальні, науково-технічні, культурні та інші. Виникають нові слова, деякі зникають через втрату актуальності, а певні слова отримують нові значення. Для китайської мови характерне словотворення афіксацією та словоскладанням, проте існують випадки, коли слова з'являються через редуплікацію слів та лексикалізацію словосполучень.

Деякі мовознавці вважають, що китайській мові для визначення приналежності до частини мови потрібно враховувати словотвірну структуру слова, тобто, різні частини мови відрізняються лише наявністю певних афіксів. Як приклад, іменники можна охарактеризувати такими афіксами, як 子 zǐ, 儿 er, 头 tóu та напівафіксами 性 xìng, 员 yuán та іншими (Колодко, 2012, с. 232).

Деякі лінгвісти щодо прислівників вважають, що суфікси 然 rán, 尔 ěr, 间 jiān є формальними показниками категорії прислівника (Люй Шусян, 1984, с. 77). Проте С. Колодко у своїх дослідженнях наполягає, що такі суфікси не є індикаторами для визначення прислівників (Колодко, 2008, с. 105). До прикладу виявилось, що 73% слів з суфіксом 然 rán належать до розряду прикметників. Наступними в цьому так званому «рейтингу» йдуть прислівники, та невеликий відсоток слів, що використовують цей суфікс – це дієслова та іменники.

Підтримує вищесказану думку й О. Драгунов, спростовуючи ідею винятковості цього суфікса у створенні прислівників. В підтвердження цього він акцентує на тому, що є слова, які мають суфікс 然 rán і є прислівниками, проте існують слова з цим суфіксом, але за граматичними особливостями функціонування вони відрізняються від прислівників. О. Драгунов зробив поділ таких слів на дві

категорії. До першої відносять слова, для яких характерна зміна ступеню інтенсивності і тому вони можуть поєднуватися з прислівниками ступеню, до другої – слова, для яких зміна ступеню інтенсивності недопустима і тому поєднання з прислівниками ступеню неможливе. Перша категорія в реченні виступає в ролі присудка, слова з другої категорії такими не виступають. О. Драгунов підсумував, що такі слова знаходяться в двох різних лексико – граматичних групах. Для підтвердження своїх слів він наводив приклади – слово 忽然 *hūrán* *раптово*, він зарахував до прислівників, та слово 自然 *zìrán* *природний*, яке він відніс до прикметників (Колодко, 2013, с. 209). Щодо суфіксів 尔 *ěr* і 间 *jiān*, вони тільки в поодиноких випадках утворюють слова з прислівниковим значенням, здебільшого є складовою слів інших частин мови.

А. Рудаков вважає, що існує мало вагомих причин відносити «прислівниковий» суфікс 然 *rán* до категорії прикметників мало (Соколова, 2006).

На противагу йому М. Конрад (Люй Шусян, 1984, с. 77) та М. Коротков (Samarina, Gubanova, Nezhelskaya, 2019) не зважаючи на докази інших мовознавців слова з суфіксом 然 *rán*, такі як 毅然 – *рішуче*, 慨然 – *великодушно*, 枉然 – *марно/дарма*, 公然 – *відкрито/ офіційно*, 脱然 – *вільно*, 愤然 – *гнівно*, 俨然 – *велично* відносять до категорії прислівників, а тому суфікс 然 *rán* вважається формальною характерною рисою прислівника.

Доволі частим способом утворення китайських прислівників є формування за допомогою суфіксації з суфіксом 地 *de*. Він може утворювати прислівники лише від іменників, дієслів, прикметників (самостійних частин мови). До прикладу 生气地 *shēngqì de*, 心酸地 *xīnsuān de*, 高兴地 *gāoxìng de* та інші. Проте існують виключення і 地 *de* можна приєднувати не до всіх дієслів, а лише до тих, що у комбінації з цим суфіксом нададуть об'єкту якісну характеристику.

Таким чином, найпоширенішим способом утворення китайських прислівників є афіксація (префіксальний, суфіксальний та префіксально-суфіксальний види).

Найбільш вживаними суфіксами є 然 rán, 尔 ěr, 间 jiān, 然间 ránjiān, 地 de, 及 jí, а префіксами – 不 bù, 无 wú, 未 wèi.

Іншим способом утворення прислівників є синтаксичний, зокрема адвербіалізація. На відміну від афіксального способу, тут відсутні будь-які морфологічні зміни слів. Адвербіалізація буває двох типів: часткова або повна (Соколова, 2006, с. 13). За повної початковий елемент втрачає свої властивості та набуває прислівникових характеристик. При частковій адвербіалізації початкові слова з новими ознаками прислівника, проте зберігають власні ознаки через синтаксичні функції, що залишаються з цими словами.

В китайській мові є такі слова, які виконують роль прикметника в одному реченні та функціонують як прислівник в іншому, тобто відбувається адвербіалізація. В таких випадках статус такого слова визначається виключно з контексту та синтаксичними показниками. До прикладу, дієслово 偷 tōu означає *красти*, але після переходу в розряд прислівників отримує значення крадькома.

На думку Н. Солнцевої і В. Солнцева, слова які можуть містити в собі ознаки різних частин мови позначають групу конверсійних омонімів (Омелянчук, 2021, с. 40). Конверсійна омонімія означає здатність слів у китайській мові виступати у функціях декількох частин мови. Таке явище було широко поширеним у давньокитайській мові.

Окрім переходу певної частини мови в прислівник, тобто адвербіалізації, утворення прислівників також відбувається шляхом лексикалізації граматичної форми слова, тобто відриву форми слова внаслідок її смислової ізоляції та переходу до іншої категорії. Йдеться про форму слова, яка відокремлюючись, змінює свої граматичні властивості й набуває лексичної самостійності. Звернімося до прикладу, який наводить Є. І. Рождественська: 偷着 tōuzhe – *потайки, крадькома*, 摸着 mōzhe – *навпомацки*. Ці прислівники утворилися шляхом семантичної ізоляції форми продовженого виду дієслів 偷 tōu – *красти* та 摸 mō – *торкати, мацати* (Омелянчук, 2021, с. 43).

Висновки до Розділу 1

Прислівник-це незмінна самостійна частина мови та речення у якому його використовують. Дослідивши значення прислівника у мовознавстві на основі робіт деяких мовознавців, ми можемо зробити висновки такі висновки: одні мовознавці вважають, що прислівник виконує важливу роль в системі мов та визначається як абстрактна назва ознаки та відношення в їх поєднанні з іншими ознаками, а інші вважають, що визначити статус прислівника досить складно і це завдання все ще потребує дослідження через багатопольярну природу прислівників враховуючи синтаксичний, семантичний та інші аспекти. Є також дослідники, які дійшли висновку, що прислівник взагалі не є частиною мови і його варто залишити поза межами категоризації.

Дослідником А. Шахаєвим було визначено такі сім категорій прислівників, як: часу, узагальнення та розмежування, повторюваності, ступеню, ствердження та заперечення, способу дії та модальні. Варто зазначити, що під час створення класифікації прислівників, мовознавці зазначили, що деякі з прислівників можуть мати декілька значень і саме тому ці прислівники належать до кількох класифікацій. Прислівники також можна ідентифікувати як слова, що позначають ознаку дії, стану, якості чи властивості предмета. Варто зауважити, що непотрібно прирівнювати прислівники китайської мови до європейських мов, адже кожен прислівник має свої особливості.

Більшість лінгвістів схиляються до думки, що прислівник в китайській мові – це самостійна, повнозначна категорія і визначають чотири основні способи утворення китайських прислівників: афіксальний спосіб (включаючи суфіксальний та префіксальний) і потрібно зазначити, що цей спосіб утворення є найпоширенішим; адвербіалізація; явище конверсійної омонімії; лексикалізація граматичних форм.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Класифікація та різновиди прислівників у сучасній китайській мові.

О. Драгунов розподілив всі прислівники китайської мови на два великих розряди. До першої групи входять прислівники, які виступають означенням до речення в цілому, а до іншої – прислівники, які оформлюють безпосередньо присудок в реченні. Важливою відмінною рисою цих двох груп, на думку О. Драгунова є той факт, що прислівники першої групи є повнозначними, а другої – напівслужбовими.

Перша категорія прислівників включає прислівникові іменники та безліч обставинних прислівників типу 忽然 *hūrán* *раптом*, 一定 *yīdìng* *обов'язково*, 已经 *yǐjīng* *вже*, 马上 *mǎshàng* *відразу*, 幸亏 *xīn kuī* *на щастя тощо*. Синтаксично ці прислівники характеризуються тим, що в реченні вони займають позицію перед присудком, або ж стоять на початку речення, і таким чином сполучають це речення з попереднім контекстом. Особливістю таких прислівників є можливість виступати означенням до іменника, але за умови оформлення суфіксом 的 *de*, наприклад: 忽然的后患 *hūrán de hòuhuàn* – *раптові труднощі/наслідки*.

До другої групи О. Драгунов відносить прислівники, які оформлюють виключно присудок в реченні, не можуть поєднуватися з суфіксом 的 *de*. Їхньою особливістю є подвійна роль в реченні – лексична і граматична. Граматична роль полягає в перетворенні присудка неповної предикації в присудок повної предикації (Ковальчук, 2020, с. 240-246). Наприклад, 这本书好 *zhè běn shū hǎo* – *ця книга хороша*, це речення вважається неповним, з неповною предикацією. Якщо ж оформити дієслово 好 *hǎo* прислівником 很 *hěn*: 这本书很好 *zhè běn shū hěn hǎo*, то отримаємо цілісне, завершене речення з повною предикацією. З точки зору семантики прислівник 很 *hěn* не несе ніякого смислового навантаження, але граматично доповнює речення і робить його завершеним. Іншим прикладом, який

навів О. Драгунов слугує фраза 他走 tā zǒu *він йде*. Проте, це речення не може функціонувати як самостійне ціле і потребує додаткового оформлення: 她就走 tā jiù zǒu *він зараз піде*. В першому випадку речення не має сенсу з точки граматики, тому й потребує уточнення у вигляді прислівника (Ковальчук, 2020, с. 240-246).

Однак Є. Рождественська акцентувала увагу на тенденції до часткової втрати повнозначності прислівниками першої групи, і таким чином, їх переходу до службових слів. Тому, на думку дослідниці, повнозначність прислівників чи її втрата не може слугувати підставою для поділу прислівників на такі два розряди. Ймовірніше, це особлива риса, яка може розмежовувати прислівники від розряду службових слів (Колодко, 2013, с. 209). Є. Рождественська також проаналізувала функціонування прислівників, які О. Драгунов відніс до першої групи в своїй класифікації. Вона з'ясувала, що вони можуть стосуватися як речення в цілому, так і окремого члена речення.

Здійснив подібне дослідження і С. Колодко. Він узяв для прикладу 34 речення з використанням прислівника 忽然 hūrán і з'ясував, що у 35% прикладів цей прислівник оформлює речення в цілому, у 47% виступає означенням до дієслова та у 18% – до словосполучень, перед якими стоїть (Колодко, 2013, с. 210). Отже, Є. Рождественська та С. Колодко, піддали сумнівам класифікацію О. Драгунова.

О. Шахаєва розробила класифікацію прислівників у сучасній китайській мові на семантичній основі, і розділила всі прислівники на сім груп:

1) прислівники часу (刚 gāng *щойно*, 已经 yǐjīng *вже*, 曾 céng *колись*, 将 jiāng *ось-ось*, 正在 zhèngzài *якраз*, 才 cái *тільки тоді*, 就 jiù *відразу*, 马上 mǎshàng *негайно*, 立刻 lìkè *відразу*, 常常 chángcháng *часто*, 渐渐 jiànjiàn *поступово*, 从来 cónglái *завжди, здавна*);

2) прислівники обмеження і узагальнення (都 dōu *все/весь*, 一起 yīqǐ *разом*, 总 zǒng *завжди/загалом*, 完全 wánquán *повністю*, 一块 yīkuài *разом*, 一同 yītóng *разом/спільно*, 一共 yīgòng *всього*, 仅仅 jǐnjǐn *всього лиш*, 只 zhǐ *тільки*, 仅 jǐn *лише*, 唯 wéi *лиш тільки*, 唯独 wéi dú *тільки/наодинці*);

3) прислівники ступеню (很 hěn дуже, 非常 fēicháng надзвичайно, 挺 tǐng дуже, 更 gèng ще більше, 太 tài надто, 最 zuì най, 极 jí найбільш/вкрай, 比较 bǐjiào порівняно, 稍微 shāowēi трохи, 略 lüè злегка/в якійсь мірі, 略微 lüèwēi ледь – ледь/трохи, 相当 xiāngdāng достатньо);

4) прислівники повторюваності (又 yòu знову, 也 yě також, 再 zài знову/потім, 再三 zàisān неодноразово, 还 hái ще, 重新 chóngxīn спочатку, 反复 fǎnfù повторно);

5) прислівники ствердження і заперечення (一定 yīdìng безумовно, 准 zhǔn точно/неодмінно, 必定 bìdìng обов'язково/неодмінно, 必然 bìrán неминуче, 不 bù, 没 méi, 非 fēi, 莫 mò, 未 wèi не);

6) прислівники способу дії (竭力 jiélì з усіх сил, 断然 duànrán категорично, 互相 hùxiāng один одного/взаємно, 悄悄 qiāoqiāo потихеньку, 大力 dàlì з усіх сил, 亲自 qīnzì особисто, 决然 juérán рішуче);

7) модальні прислівники (可 kě можна, 难道 nándào невже, 究竟 jiùjìng зрештою, 到底 dàodǐ в кінці кінців, 反正 fǎnzhèng в будь – якому випадку, 却 què але, 倒 dào протє/навпаки/все ж, 大约 dàyuē приблизно/ймовірно, 难怪 nánguài не дивно, 大概 dàgài приблизно/ймовірно) (Омелянчук, 2021, с. 57).

О. Шахаєва також уточнює, що деякі прислівники можуть мати різні значення, тому їй відповідно можуть належати до різних розрядів. До таких прислівників належать, наприклад, 才 cái та 就 jiù. Вони можуть виражати часові, модальні й значення обмеження, а також слугувати зв'язкою в реченні.

В. Горелов в свою чергу розподіляє прислівники в китайській мові на три розряди:

1) якісні прислівники (відображають внутрішній бік розвитку подій, виражають якісну характеристику дії). До таких прислівників належать 忽然 hūrán раптом, 决然 juérán рішуче, 连忙 liánmáng поспіхом, 特地 tèdì спеціально тощо. Такі прислівники зазвичай виконують обставинну функцію при дієслівному присудку.

2) обставинні прислівники (відображають внутрішню сторону розвитку подій чи прояву ознаки). Вони вказують на обставини, за яких реалізуються дії або проявляються ознаки. Ця група охоплює такі прислівники, як 已经 yǐjīng *вже*, 将来 jiānglái *в майбутньому*, 也 yě *також*, 还 hái *ще*, 又 yòu *знову*, 老 lǎo *давно*, 快 kuài *скоро*, 里头 lǐtou *всередині* та інші. Такі прислівники поєднуються з дієсловами та прикметниками.

3) прислівники ступеню (вказують на ступінь ознаки та позначають інтенсивність дії). До таких прислівників належать 很 hěn *дуже*, 非常 fēicháng *надзвичайно*, 挺 tǐng *дуже*, 更 gèng *ще більше*, 太 tài *надто*, 最 zuì *най*, 极 jí *найбільш/вкрай*, 比较 bǐjiào *порівняно*, 甚 shén/颇 pō/大 dà – *дуже*. Вони зазвичай оформлюють прикметники, рідше поєднуються з дієсловами (Омелянчук, 2021, с. 57).

Класифікація прислівників у сучасній китайській мові, яку створив О. Литвинцев дуже подібна до класифікації О. Шахаєвої і створена на основі семантичної складової.

Розглянувши декілька класифікацій різних дослідників, ми виділяємо одну, створену на основі комбінації класифікацій О. Шахаєвої та О. Литвинцева. Ці класифікації максимально розглядають всі прислівники та детально розподіляють їх на групи за функціями та ознаками, які є спільними для однієї групи. Ми вважаємо доцільним виокремити такі розряди:

- 1) прислівники часу (曾经 céngjīng *колись*, 早已 zǎoyǐ *в минулому*);
- 2) прислівники місця (到处 dào chù *повсюду*, 处处 chù chù *скрізь*);
- 3) прислівники ступеню (更 gèng *ще більш*, 尤其 yóuqí *особливо*);
- 4) прислівники способу дії (亲自 qīnzì *особисто*, 决然 jué rán *рішуче*);
- 5) прислівники модальні прислівники (难道 nándào *невже*, 也许 yěxǔ *можливо*);
- б) прислівники ствердження і заперечення (一定 yīdìng *безумовно*, 莫 mò, 未 wèi *не*);

7) прислівники обмеження і узагальнення (一共 yīgòng *всього*, 只 zhǐ *тільки*);

8) прислівники частотності і повторюваності (重新 chóngxīn *спочатку*, 屡次 lǚcì *не однократно*).

Така класифікація більш чітко охоплює всі прислівники в сучасній китайській мові, що може послугувати нам для подальшого дослідження, адже кожен з розрядів має свої функціональні особливості, виділити які є нашим безпосереднім завданням.

2.2. Структурні особливості китайських прислівників

Китайська мова є мовою, яка має дуже цікаву структуру, особливо коли йдеться про прислівники. Прислівник у китайській мові має певні особливості, які відрізняють його від прислівників інших мов. У цьому розділі курсової ми розглянемо структурні особливості китайських прислівників та наведемо приклади їх використання.

Однією з головних рис китайських прислівників є їх розміщення перед дієсловом. Наприклад, прислівник «дуже» (很) у китайській мові розміщується перед дієсловом, яке він описує. Отже, якщо ми хочемо сказати «я дуже люблю тебе», то в китайській мові ми скажемо «我很愛你» wǒ hěn ài nǐ, де 很 hěn – це прислівник «дуже».

Крім того, китайські прислівники можуть бути поєднані з іншими прислівниками, що дозволяє їхнє детальніше використання. Наприклад, прислівник «швидко» 快 може бути поєднаний з прислівником «дуже» 很, щоб сформувати новий прислівник «дуже швидко» 很快 hěn kuài. Таким чином, коли ми хочемо сказати «він дуже швидко біг», то в китайській мові ми скажемо «他跑得很快» tā pǎo de hěn kuài, де 很快 hěn kuài – це прислівник «дуже швидко».

Прислівники в китайській мові можуть бути утворені шляхом додавання певних слів до інших частин мови, таких як дієслова, прикметники, іменники та інші прислівники. Ось деякі типові приклади структури прислівників в китайській мові:

Дієслово + прислівник

例子：他跑得很快。 Tā pǎo de hěn kuài. – *Він біг дуже швидко.*

Прикметник + прислівник

例子：這個蘋果真好吃。 Zhège píngguǒ zhēn hǎochī. – *Це яблуко дійсно дуже смачне.*

Прислівник + прикметник

例子：她非常漂亮。 Tā fēicháng piàoliang. – *Вона дуже гарна.*

Іменник + прислівник

例子：他今天遲到了幾分鐘。 Tā jīntiān chí dào le jǐ fēnzhōng. – *Він затримався на декілька хвилин сьогодні.*

Китайська мова має велику кількість прислівників, які є важливою частиною китайської мови. Прислівник – це частина мови, яка вказує на додаткову інформацію про час, місце, спосіб, ступінь і т. д. У китайській мові, як і в інших мовах, прислівник служить для покращення зрозумілості та точності висловлювань.

Структурні особливості китайських прислівників полягають у їхній розміщенні в реченні та у способі їхнього утворення.

У китайській мові прислівники зазвичай ставляться перед дієсловом. Наприклад: 我昨天去了北京。 Wǒ zuótiān qù le Běijīng. – *Я пішов до Пекіна вчора.*

У цьому реченні прислівник «вчора» – 昨天, zuótiān стоїть перед дієсловом «піти» – 去, qù.

Деякі прислівники можуть стояти перед або після дієслова, в залежності від того, яка інформація є важливішою.

Наприклад: 我今天早上看了新聞。 Wǒ jīntiān zǎoshang kàn le xīnwén – *Сьогодні вранці я подивився новини.*

У цьому реченні прислівник «сьогодні» – 今天 jīntiān стоїть перед дієсловом «дивитися» – 看 kàn, а прислівник «вранці» – 早上 zǎoshang стоїть після дієслова.

Крім того, в китайській мові є багато прислівників, які утворюються за допомогою префіксів та суфіксів. Наприклад:

很快 hěn kuài – *дуже швидко*

非常 fēi cháng – дуже

一定 yī dìng – обов'язково

Особливої уваги також потребує умовна паралель між прислівником і прикметником в китайській мові. Дуже часто якісні прислівники утворюються саме за допомогою прикметників в поєднанні з часткою 地 de , наприклад:

看到我的大学录取通知书, 我高兴地跃来跃去 kàn dào wǒ de dàxué lùqǔ tōngzhī shū, wǒ gāoxìng de yuè lái yuè qù – Побачивши повідомлення про зарахування до університету, я радісно підскачів.

2.3. Особливості функціонування китайських прислівників

Щоб краще зрозуміти природу прислівників, варто розглянути їх ознаки та особливості в процесі функціонування. Враховуючи, що прислівник у сучасній китайській мові відрізняється від прислівників європейських мов, він потребує особливої уваги та ретельних досліджень.

Чжан Юехун семантично проаналізував прислівники китайської мови на основі концепції «сфери дій», яку запропонував у 2003 році М. Филипченко. В її основі лежить ідея, що прислівники способу дії потрібно ділити на прислівники з фіксованою та з «плаваючою» сферами дії. Прислівники з фіксованою сферою дії тісно пов'язані з окремими семантичними компонентами або ознаками в семантичній структурі ситуації. Якщо в семантичній структурі присудка відсутній такий компонент, то він не формує поєднання з відповідними прислівниками. Прислівники з фіксованою сферою дії не мають відношення до організації фрази типу «тема-рема» і не реалізовується як рема. Наприклад:

1) 他一直拿着剑 tā yīzhí nǎzhe jiàn – він постійно носить меч;

2) 关于史学的含义, 人们一直有着各种各样的说法 guānyú shǐxué de hányì, rénmen yīzhí yǒuzhe gè zhǒng gè yàng de shuōfǎ – стосовно поняття історії у людей завжди виникають різні думки.

Згідно з словником, прислівник 一直 yīzhí вказує, що «дія не переривається, або стан не змінюється» («现代汉语词典» / Словарь современного китайского языка, 2016, с 1540). В першому прикладі дієслово 拿 ná поєднується з аспектуальним афіксом 着 zhe, який виражає довгий, тривалий характер дії чи стану. В другому прикладі дієслово 有 yǒu, яке несе в собі значення постійності й безперервності, також поєднується з аспектуальним афіксом 着 zhe. Тобто прислівник 一直 yīzhí частосупроводжується дієсловами з аспектуальними афіксами зі значенням подовженої дії, взаємодоповнюючи один одного. Таким чином, цей прислівник є семантичним компонентом зі значенням продовжуваності в лексико-семантичній структурі з предикатом (в нашому випадку з дієсловами 拿 ná та 有 yǒu).

Лінгвістична ситуація з прислівниками з «плаваючою» сферою дії суттєво відрізняється, вони описують «зовнішню» характеристику фрагменту сенсу речення, мають здатність характеризувати різні за змістом фрагменти речення, а їх основна особливість – дуже широка поєднуваність. Функціонування прислівників з «плаваючою» сферою дії тісно пов'язане з комунікативною організацією висловлювання: вони надають певним словам чи фразам статус реми актуального членування висловлення. Фрагмент висловлювання, який співвідноситься зі сферою дії прислівника є найбільш значущим з комунікативної точки зору, тому цю функцію слід розглядати як один з імпліцитних значень параметра. Звернімося до прикладів:

1) 我仅到过法国 wǒ jǐn dào guò fǎ guó – я побував тільки у Франції;

2) 仅在 1995 年他们就做过三项实验研究 – тільки в 1995 році вони провели аж три лабораторних дослідження.

Прислівник 仅 jǐn несе в собі значення обмеженості у певній сфері. У першому прикладі 仅 jǐn підсилює семантику слова 法国 fǎ guó, тобто виражає імпліцитний характер до цього об'єкту в реченні. І так само за допомогою прислівника 仅 jǐn відбувається виділення фокусу над певним учасником комунікативної ситуації, тобто місцем, часом, способом, об'єктом тощо. Прислівники з «плаваючою» сферою

дії характеризуються складними правилами взаємодії з елементами речення і більш широкого контексту. Такі прислівники дають характеристику всій ситуації, яка описується предикатом, або якимось її аспектам. Їх вживання зазвичай не залежить від семантичних властивостей предиката (Чжан Юехун, 2019, с. 146-148).

Аналізуючи функціональні особливості обставинних прислівників, можна зазначити, що такі прислівники більш гнучкі стосовно позиції в реченні, на відміну від якісних чи прислівників ступеню. Якщо в реченні наявні і обставинні і прислівники ступеню, то обставинні, як правило, передують прислівникам ступеню. Основну роль при розташуванні прислівника в реченні в цьому випадку відіграє його значення та ступінь зв'язку з означуваним словом (Колодко, 2012, с. 232). Наприклад:

1. 老是这么孝顺，她 lǎo shì zhème xiàoshùn, tā – *вона завжди така слухняна* (老舍 Лао Ше, 1955, с. 146);

2. 他永远俊美，老那么温和 tā yǒngyuǎn jùnměi, lǎo nàme wēnhé – *він завжди такий красивий, такий ласкавий* (老舍 Лао Ше, 1955, с. 219).

Розглядаючи ці приклади, С. Колодко наголосив, що прислівники ступеню 这么 zhème та 那么 nàme такий мають тісний зв'язок з означуваними словами 孝顺 xiàoshùn *слухняна* та 温和 wēnhé *ласкавий*, тому й не можуть займати іншої позиції в реченні. Натомість значення прислівника 老 lǎo завжди допускає можливість його позиціонування на початку речення або перед прислівником 那么 nàme. Тому в тих випадках, коли в реченні є два прислівники – прислівник ступеня та обставинний прислівник, останній, як правило, передує першому. Позиційна перестановка їх неможлива.

Дослідник також вказує на той факт, що інколи прислівники можуть входити до складу предиката, а деколи бути самостійним логічним предикатом:

– 他什么时候来的? tā shénme shíhòu lái de? – *він коли приїхав?*

– 是刚才来的 shì gāngcái lái de – *щойно приїхав.*

Займаючи дистантну позицію, обставинні прислівники обох підгруп входять до складу логічного предиката, відносячись не тільки до означуваного слова, але й

до всього наступного висловлювання в цілому (Колодко, 2012, с. 232-233). Іноді можлива позиційна перестановка додатка і прислівника, при цьому відбуваються зміни смислу висловлювання, проте таке явище спостерігається за умови, що додаток непрямий. Наприклад:

我都说好啦，他先给咱们拉稻草，接着往合作社送草袋子 wǒ dū shuō hǎo la, tā xiān gěi zánmen lā dào cǎo, jiēzhe wǎng hézuòshè sòng cǎo dàizi – *Я про все домовилася, він спочатку відвезе нам солому, а потім мішки до кооперативу* (Сунь Юй, 1953, с. 239).

В наведеному прикладі прислівник 先 xiān спочатку стосується не лише дієслова 拉 lā везти, а й всієї частини речення. Якщо прислівник 先 xiān розташувати після додатка 给咱们 gěi zánmen нам, то відтінок значення висловлювання дещо зміниться. При такій перестановці значення додатка нам залишається, але акцент зміщується на інший об'єкт в реченні – спочатку солому, а потім інше... (Колодко, 2012, с. 234 – 235).

Обставинні прислівники а також прислівникові іменники, розміщені в експозиції зазвичай несуть в собі відомі дані, є вихідним судженням для наступної частини. Далі вже розвивається подальша ідея висловлювання автора. Прислівники, які застосовуються в наступних частинах речення дуже часто використовуються для збереження зв'язку однієї думки висловлювання з іншою.

Дуже важливою є роль прислівників в окресленні часових рамок в китайській мові, адже саме дієслово не виражає часових ознак. Тому для вираження часу в китайській мові застосовуються спеціальні індикатори, або ж час визначається за контекстуальними ознаками. Прислівник якраз і належить до таких індикаторів на позначення часу, зокрема таку функцію мають обставинні прислівники та іменники часу, наприклад: 刚 gāng, 刚才 gāngcái *щойно*, 将来 jiānglái *в майбутньому*, 就 jiù *відразу*, 才 cái *тільки тоді*, 再 zài *потім*, 以后 yǐhòu *після того*, 现在 xiànzài *зараз*, 正在 zhèngzài *якраз*, 今年 jīnnián *цього року*, 昨天 zuótiān *вчора*, 晚上 wǎnshàng *ввечері*, 目前 mùqián *на сьогодні*, 未来 wèilái *в майбутньому*.

Чжан Ішен бере до уваги й синтаксичні функції прислівників у сучасній китайській мові. На його погляд, існують два розряди прислівників: 1) 可补副词 kě bǔ fùcí – прислівники, які можуть також суміщати в собі функцію 补语 bǔyǔ (додатковий член речення), тобто доповнення, уточнення та 2) 唯补副词 wéi bǔ fùcí – прислівники, які виконують спеціальну виключну функцію 补语 bǔyǔ (张谊生 Чжан Ішен, 2001, с. 135).

Основна функція прислівників типу 可补副词 kě bǔ fùcí полягає в реалізації в якості обставини, але іноді, за умови, що семантика залишиться незмінною, такий прислівник виступає в ролі додаткового члена речення 补语 bǔyǔ. Наприклад: 白三爷的两只眼珠子, 突然死死的盯住那原汤坛子一动不动了 bái sān yé de liǎng zhī yǎnzhū zi, túrán sǐ sǐ de dīng zhù nà yuántāng tánzi yī dòng bù dòng le – *Очі – намистини дідуся з білою бородою раптом нерухомо застигли поглядом на глечик з бульйоном.*

З точки зору діяльності, такі прислівники з'явилися відносно недавно, і їх в сучасній китайській мові налічується лише двадцять: 很 hěn дуже, 极 jí цілком/вкрай, 死 sǐ дуже/жахливо/до смерті, 甚 shén навіть, 尽 jìn найбільш/сповна, 煞 shā жахливо/дуже/вкрай, 至 zhì максимально, 多 duō наскільки ж/до чого ж, 远 yuǎn сильно/набагато, 死死 sǐ sǐ непорушно/намертво, 非常 fēicháng дуже/надзвичайно, 异常 yìcháng надзвичайно/виключно, 万分 wànfēn надзвичайно, 绝顶 juédǐng надзвичайно/виключно, 无比 wú bǐ незрівнянно, 过分 guòfèn занадто (张谊生 Чжан Ішен, 2001, с. 135-136).

Такий чином, прислівники типу 可补副词 kě bǔ fùcí виконують не лише свою, безпосередньо прислівникову функцію, а й слугують як додаток в реченні, роблячи його логічно цілісним і завершеним.

Прислівники 唯补副词 wéi bǔ fùcí – це прислівники, які функціують в реченні виключно в ролі 补语 bǔyǔ, додаткового члену речення, тобто при необхідності логічно доповнюють речення. Наприклад: 晚上回来, 寂寞透顶, 心里不知怎么的总觉得不快 wǎnshàng huílái, jìmò tòudǐng, xīnlǐ bùzhī zěnmé de zǒng juéde bù kuài –

ввечері повертаюсь – і самотність... ніяк не збагну, чому на душі так сумно (张道生 Чжан Ішен, 2001, с. 136-137).

В цьому прикладі 寂寞 jìmò означає «одинокий, самотність», а прислівник 透頂 tòudǐng – *дуже, надзвичайно, жахливо*. Цей прислівник не несе в реченні смислового навантаження і при перекладі не потребує інтерпретації, але його вживання є важливим для логічності та завершеності думки.

Щодо прислівників ступеню, вони реалізують стилістичну функцію, а саме підсилюють ознаку або додають експресивності предикату, наприклад:

这个姑娘非常美丽 zhège gūniáng fēicháng měilì – *ця дівчина надзвичайно красива*; 他特别想换他的工作 tā tèbié xiǎng huàn tā de gōngzuò – *він дуже сильно хоче змінити роботу*.

У першому прикладі прислівник 非常 fēicháng *надзвичайно* стилістично підсилює речення, вказує на високий рівень ознаки. В іншому прикладі прислівник 特别 tèbié *дуже сильно/особливо* акцентує увагу на предикаті, у даному прикладі оформлює модальне дієслово 想 xiǎng *хотіти*.

Аналізуючи прислівники ступеню, лінгвіст С. Колодко зробив такі висновки:

1. Прислівники ступеня характеризуються переважно контактним розташуванням щодо означуваного слова.

2. Прислівник ступеня може мати декілька позицій у реченні: контактну, дистантну, постпозицію. Його конкретна позиція визначається: а) змістом речення (з урахуванням не лише його граматичного значення, а й актуального членування); б) бажанням підсилити лексичне значення прислівника.

3. Постпозиція прислівників ступеня в усіх випадках призводить до посилення їх семантики та виділення їх у складі логічного предиката як найбільш важливої його частини» (Колодко, 2013, с. 89).

Варто відмітити, що досить часто прислівники ступеня не несуть ніякої стилістичної функції, не підсилюють семантики речення. Натомість вони відіграють важливу граматичну роль в реченні – вони доповнюють речення і роблять його

логічно завершеним, хоча й іноді не перекладаються в процесі перекладу.

Розглянемо два приклади:

这本书好 zhè běn shū hǎo – *ця книга хороша*;

这本书很好 zhè běn shū hěn hǎo – *ця книга хороша*.

Обидва приклади мають однаковий переклад: ця книга хороша, але в першому випадку речення виглядає неповним, натомість друге речення є логічно завершеним в смисловому відношенні за рахунок функціонування прислівника 很 hěn, який в цьому випадку не додає семантичного значення до речення. Тому тут прислівник виконує виключно граматичну функцію.

Таким чином, в таких випадках прислівники ступеня сучасної китайської мови мають особливу функцію, відмінну від функцій прислівників інших мов – слугують важливим доповнюючим елементом речення.

Висновки до Розділу 2

В першому розділі ми розглядали такі класифікації прислівників китайської мови: часу, обмеження і узагальнення, ступеню, повторюваності, ствердження і заперечення, способу дії та модальні, а в другому розділі на базі семи класифікацій, які були згадані в першому розділі, ми дослідили такі: якісні, обставинні та прислівники ступеню, які в свою чергу розподіляє В. Горелов. Класифікація мовознавця А. Шахаєва більш чітко охоплює всі прислівники в сучасній китайській мові. Тому ми можемо визначити, для подальших досліджень класифікація з семи категорій слухуватиме більше, ніж класифікація В. Горелова.

Прислівники в китайській мові мають свої особливості. Ми можемо зазначити, що в китайській мові прислівники використовують перед дієслова, також ми можемо поєднувати їх з іншими прислівниками і в нас виходить новий прислівник. Прислівники в китайській мові утворюються за допомогою додавання певних слів до інших частин мови, таких як прикметники, іменники та вище згадані дієслова і прислівники.

На основі концепції «сфери дій», запропонованою М. Филипенко у 2003 році лежить ідея, що прислівники способу дії повинні поділяти на прислівники з фіксованою та з «плаваючою» сферами дії. Прислівники з фіксованою сферою дії споріднені з окремими семантичними компонентами або ознаками в семантичній структурі ситуації. Прислівники з «плаваючою» сферою дії суттєво відрізняється, вони описують «зовнішню» характеристику фрагменту сенсу речення, також вони мають здатність характеризувати різні за змістом речення, а їх основна особливість – дуже широка поєднуваність. Дослідивши функціональні особливості обставинних прислівників, ми виділили, що такі прислівники більш гнучкі стосовно позиції в реченні, на противагу якісних чи прислівників ступеню.

ВИСНОВКИ

Ознайомившись із поглядами стосовно категорії прислівника деякими лінгвістами, ми переконалися, що визначення статусу прислівника є досить спірним питанням, і різні науковці мають різні думки щодо цього. Але окреслення поняття прислівника та його основної функції загалом співпадає у дослідженнях багатьох дослідників.

Ми також припускаємо, що прислівник в китайській мові – це повнозначна частина мови, адже виражає лексичне і граматичне значення в реченні та не залишається лише тіньовим елементом інших членів речення. Одним з найважливіших аспектів розмежування статусу прислівника в китайській мові вважається синтаксичний, тобто важливо брати до уваги не окремі категорії, а синтаксичне ядро.

Основними способами прислівникотворення в китайській мові є: 1) афіксальний спосіб (суфіксальний, префіксальний та суфіксально-префіксальний) і полягає у формуванні прислівників за допомогою афіксів, які в свою чергу наділяють слово ознаками прислівника; 2) адвербіалізація, синтаксичний спосіб без будь-яких морфологічних змін слова, який полягає у переході певної частини мови до розряду прислівника, набуваючи його ознак та функцій; 3) явище конверсійної омонімії, що означає здатність слів у китайській мові виступати у функціях декількох частин мови; 4) лексикалізація граматичної форми слова, тобто відриву форми слова внаслідок її смислової ізоляції та переходу до іншої категорії, тобто форма слова, відокремлюючись, змінює свої граматичні властивості й набуває лексичної самостійності.

Під час нашого дослідження нам стали в нагоді як загальнонаукові, так і безпосередньо лінгвістичні методи.

Розглянувши декілька класифікацій різних дослідників, ми виділяємо одну, створену на основі комбінації класифікацій О. Шахаєвої та О. Литвинцева. Така класифікація максимально охоплює та чітко розподіляє всі прислівники в сучасній китайській мові.

У підсумку курсової роботи можна зробити наступні висновки.

Перш за все, прислівники є важливою складовою частиною мови, яка відображає час, місце, спосіб, ступінь, інтенсивність та інші аспекти дії. У сучасній китайській мові прислівники поділяються на кілька категорій за їх функціональним значенням та морфологічними ознаками.

Друге, у китайській мові прислівники можуть вживатись як окремі слова, так і входити до складу складних словосполучень. Залежно від контексту, прислівники можуть мати різне значення та функцію в реченні.

Крім того, структура прислівника в китайській мові може бути різною, включаючи однослівні, двослівні та багатослівні форми. У деяких випадках прислівники можуть бути утворені від інших частин мови, таких як прикметників, іменників та дієслів.

Нарешті, вивчення структурно-функціональних особливостей прислівників у сучасній китайській мові є важливим для студентів та мовознавців, які бажають поглибити свої знання про китайську мову та культуру. Розуміння різних аспектів прислівників допоможе покращити рівень мовлення та розуміння китайської мови.

抽象的

在我们的学习中，我们将从对副词的狭义理解出发，将其与状态类词、情态词和一些助词区分开来。副词是指词的词汇语法类别：

- 1) 表示主体的各种特征的非过程特征——动作、关系、状态、位置、非过程特征和过程特征；
- 2) 没有屈折形式系统；
- 3) 在句子中充当决定因素或状语扩展。

在汉语中，副词是一类词，其研究与许多困难有关，因为需要确定将这部分语言与其他词类区分开来的标准。事实上，类界限的约定，汉语副词类别的异质性，它们与介词、助词、形容词的物质同一性，是由于汉语特有的词性转换现象，或词汇-语法多义现象，即，仅在词类层面存在多义性，使得研究这一类别的问题特别复杂，因为在副词中，语义不仅可以是状语，还可以是介词、实体、形容词、动词义原和词汇语法变体。

汉语副词类的杂合性是由于它们的发音和文字与形容词、助词、介词和连词的同—性，这使得很难确定每个词位的地位。几乎所有国内外语言学家的著作都提出了确定将副词与其他形式相同的词类区分开来的机制的问题，这些著作或多或少致力于研究汉语副词或实质上相同的词汇单位。

可以从主格、专名学和功能方面考虑构词过程。在各种语言系统中，首先活跃的是词缀构词，尤其是后缀。

现代汉语中的副词（副词）是一类表示动作符号、质量标志或标志量度的词，在汉语语言学中最常被解释为官方词性。这种做法在一定程度上与类的语义异质性有关，另一方面，副词在句子中所起的主要服务作用解释了汉语传统上将所提单元指代为“空”词的事实。

汉语副词分为定性副词、情况副词和量度副词。

现代汉语和乌克兰语一样，有固定范围副词和不固定范围副词。具有固定范围的副词的使用取决于谓词意义中相应语义特征的存在。范围不固定的副词表征谓词 P 所描述的整个情况，或它的某些方面。它们的使用通常不依赖于谓词 P 中固有的语义属性。

准确理解汉语副词的语义范围，对于解释词位和句子的意义，以及描述和表征句子中副词与中心谓词的语义关系具有重要意义。关于副词属于哪一类的信息应该成为其词典编纂描述的一部分，因为它对于使用副词的句子的语义分析是必要的。

关键词：词性，副词，副词类，副词词结构，副词功能

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білодід, І. К. (Ред.) (1969). Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Київ: Наукова думка.
2. Бойко, В. М., & Давиденко, Л. Б. (2017). До проблеми вивчення лексико-граматичних розрядів прислівника.
3. Висоцький, А. В. (2009). Історія дослідження прислівника як самостійної частини мови.
4. Висоцький, А. В. (2013). *Синтаксична сфера прислівника в українській літературній мові: монографія*. Видавничий дім Дмитра Бураго.
5. Вихованець, І. Р. (2004). *Теоретична морфологія української мови*. Пульсари.
6. Грачова А. В. (2015). Статус прислівника в системі частин мови: основні підходи до аналізу (на матеріалі української і італійської мов). *Вісник Донецького національного університету Серія Б. Гуманітарні науки*, (1-2), 72-77.
7. Грищенко, А. П. (Ed.). (1993). *Сучасна українська літературна мова*. Вища школа.
8. Єрмоленко, С. Я. (1981). Семантичний аспект дослідження синтаксису і проблеми стилістики. *Мовознавство*. 1981, 1, 16-25.
9. Ковальчук, Ю. Ю. (2020). Особливості аналізу категорії предикату в сучасній китайській мові. *Нова філологія*, 1(80), 240-246.
10. Колодко, С. А. (2008). Прислівник у китайській мові: структура, семантика, функції.
11. Колодко, С. А. (2012). Функціональні особливості обставинних прислівників китайської мови. *Мова і культура*, (15, т. 7), 231-236.
12. Колодко, С. А. (2013). Проблема класифікації прислівників китайської мови. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*, (23), 206-214.
13. Колодко, С. А. (2013). ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИСЛІВНИКІВ СТУПЕНЯ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ. *Наукові записки*, 91.
14. Леонова, М. В. (1983). *Сучасна українська літературна мова: Морфологія*. Вища школа.

15. Мединська, Н. М. (2012). Прислівник як ознакове слово у предикативній функції.
16. Омелянчук, В. О. (2021). Функціонально-семантичні особливості категорії прислівника в сучасному китайськомовному науковому дискурсі.
17. Полюга, С. М. (2011). Формування частиномовної теорії у науковій парадигмі античного світу. *Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов'янський дискурс*, (565), 116-120.
18. Соколова, С. В. (2007) *Проблемність виділення лексико-граматичного класу прислівників*.
19. Юехун, Ч. (2019). Семантика и сферы действия китайских наречий. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*, 12(4), 145-148.
20. Чапля, І. К. (1960) *Прислівник в українській мові*. – Харків: Видавництво Харківського Університету.
21. Шусян, Л. (1984). *Очерк грамматики современного китайского языка*. Пекин: Шаньуйньшугуань (Lui Shusyan.(1984). *Modern Chinese grammar*. Beijing: Shanyu Yinshuguan).
22. Chapman, R. L. (1973). *Adverb. The encyclopedia Americana*. Vol. 1. 57. Corver N. (2000). Introduction : on adverbs and adverbial modification. *Italian journal of linguistics*. Vol. 12.
23. Lyons, J. (1968). *Introduction to theoretical linguistics*.
24. Samarina, V. S., Gubanova, L. G., Nezhelskaya, G. N. (2019). *Quality as a lingvo-cultural category*.
25. Yang, Rong-xiang. 2005. *Jindai hanyu fuci yanjiu* (The study on adverbs in contemporary Mandarin). Beijing: The Commercial Press.
26. 老舍. (1955). *骆驼祥子*. 人民文学出版社.
27. 毛帅梅, 罗晓语. (2014). 现代汉语副词性语素论析. *湖南科技大学学报*. 第 17 卷. 第 3 期.
28. 张谊生. (2001). *现代汉语副词研究*. 学林出版社.